

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno ... 180 K
 mesečno ... 15 „
 za zased. ozemlje ... 300 „
 za inozemstvo ... 400 „

Oglaš. za vsak mm višine
 stolpca (68 mm) ... 2 K
 mali oglaš. do 30 mm
 stolpca (58 mm) ... 1 „

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1

Telefon št. 72.

Upravišništvo:

Sodna ulica št. 6.

Telefon št. 36.

Račun kr. pošt. ček. urada 11542.

Minister Rafajlovič in podpredsednik Ribar o Sokolstvu

(Od našega posebnega poročevalca.)

Maribor, 28. avgusta.

Po prisrčnem sprejemu, ki so ga priredili Sokoli zastopnikom vlade in parlamenta sem imel priliko govoriti z ministrom narodnega zdravja Zivojinom Rafajlovičem in poslujočim podpredsednikom Narodnega predstavništva drjem. Ivanom Ribarjem. Oba sta našemu sokolstvu dobro znana. Zika Rafajlovič, ki že 16 let v parlamentu zastopa južnosrbski okraj Vranja, ima neprecenljive zasluge za narodno osvobodjenje naših južnih krajev. Od leta 1904. do velike vojne je bil glavni organizator četaškega gibanja v Makedoniji, poglavar naše iredente na jugu; v vojni je kot major preživel vse muke in slave srbske armade.

Kot veliki narodni borec in kot minister narodnega zdravja se gospod Rafajlovič posebno zanima za napredek sokolstva. Izjavil mi je:

„U Sokolstvu vidim najjačje sredstvo, da se digne nacionalni duh i snaga, koju neophodno trebamo pri velikom još nedovršenom radu za potpuno ujedinjenje sviju Jugoslavena. Imam i da nosim Sokolstvu srdačne pozdrave Ministra Prosvete i uverenje u njegovu pomoć i zaštitu.“

Osnovica rada četničkog i sokolškog jedna je i ista. Starosrpski makedonski komitski vojskovođe Gligor Sokolović iz Prilepa, Jovan Babunović ispod Babunske planine, Gjorgje Skopljanec i Jovan Dolgač, Spa-

sa Garda iz Kumanovske Pčinje sokoli su, koji u makedonskom ruhu sa puškom u ruci kroz dugi niz godina branjahu narod od ugnjetilača Turaka i nebratske propagande bugarske. U toj borbi slavno paduše sa mnogobrojnim drugovima, nedočekavši da vide oslobođenu Jugoslaviju, za koju oni svoje živote položiliše.

Sokoli trebaju u miru da vežbaju telo i dušu kako bi bili u svakom trenutku spremni, da stanu na branik otačbine i pružaju neoslobođenoj braći preko granica jemstvo za njihovo skoro oslobođenje.

Podpredsednik Ribar, sokolski delavec že od svoje dijaške dobe, nad deset let starosta djakovačkoga Sokola, ki mora vzdržati ljuto borbo v najjačem hrvatskem taboru klerikalizma, v Strossmayerjevem mestu, in ki je od tam privedel seboj trideset strumnih telovadcev, je dejal našemu poročevalcu:

„Siguran sam, da će ovaj stlet mnogo doprinijeti u korist ne samo našemu narodnome ujedinjenju, već i potpunoj izgradnji naše jugoslavenske države. Uveren sam, da će Savezna skupština stvoriti takove zaključke, koji će dati nove snage na predku jugoslavenskog Sokolstva. U Sokolstvu vidim jedno od najjačijih sredstava širenja ideje pravoga narodnog jedinstva i ispravnog shvaćanja zadatka oko izgradnje naše mlade narodne države.“

Zborovanje naprednega učiteljstva.

Maribor, 28. avgusta. (Izvirno.) Danes ob 10. uri dopoldne se je pričelo tukaj zborovanje delegatov Zaveze jugoslovanskega učiteljstva. Zborovanje je otvoril predsednik, ravnatelj Luka Jelenc. V svojem pozdravnem nagovoru se je spominjal velikih zaslug, ki jih ima dinastija Karagjorgjevičev za ujedinjenje troimenega naroda. Med velikim navdušenjem je bila odpelana kralju Petru pozdravna brzojavka. Drugi pozdrav je veljal učiteljstvu v zasednem ozemlju, ki vkljub vsemu preganjanju zvesto izvršuje svojo dolžnost. Predsednik je potem poročal o združitvi jugoslovanskega naprednega učiteljstva v enotno organizacijo s sedežem v Beogradu, ki šteje sedaj že 16.000 članov. Zborovanje je polnoštevilno obiskano. V imenu Sokolskega Saveza je pozdravil zborovalce prof. dr. Pivko. Sledila so poročila o delovanju v preteklem letu in razni referati.

Popoldno je zborovalce pozdravil minister za socialno politiko dr. Vekoslav Kukovec, zase in v imenu ministra prosvete Pribičevića, dalje podpredsednik narodnega predstavništva dr. Ribar in narodni poslanik prof. Voglar. Razpoloženje je bilo oduševljeno, dvorana in galerija nabito polne.

Imenovanje poverjenikov.

Beograd, 28. avgusta. (Izvirno.) Poverjeniki dr. Žerjav (pravosodje), dr. Ravnihar (socialna politika) in prof. Pitamic (notranje zadeve) so imenovani. Ker je dr. Ravnihar bolan in ne more še voditi poslov je minister za socialno politiko istočasno, ko je razrešil dosedanega poverjenika Gosarja, izročil začasno vodstvo poverjeništvu za socialno politiko načelniku mladinske cskrbe drju. Goršiču.

Nova evropejska konferenca?

London, 28. avgusta. Baje bo sklicana nova evropejska konferenca da bi se razrešila spor med Poljsko in Rusijo.

Program Narodnega predstavništva.

Maribor, 28. avgusta. (Izvirno poročilo „Jutru“.) Predsednik Ribar je izjavil našemu poročevalcu o programu Narodnega predstavništva sledeče: „V torek nadaljujemo razpravo o volilnem redu. Prepričan sem, da bo volilni red še tekom prihodnjega tedna definitivno sprejet, tako da se mora takoj fiksirati dan volitev in sestanek konstituentne. Ko se to izvrši, mislim, da je Narodno predstavništvo svojo nalogo izpolnilo.“

Dr. Korošec na dopustu.

Beograd, 28. avgusta. (Izvirno.) Oboročena dr. Korošec zastopa v resoru in ministrskem svetu Joca Jovanovič, minister za javna dela (radikalec). Korošec odide na odmor za 14 dni.

PODPIS PRORAČUNA.

Beograd, 28. avgusta. (Izvirno.) Minister Korošec in Drinković sta podpisala ukaz o proračunu. Z demokratske strani se čuje, da bo zadeva budžeta morala priti ponovno v pretres. Pričakovati je v parlamentu ostre akcije v tem vprašanju. Gotovo je, da proračun v sedanjih oblikah ne more obveljati.

Krvav dan v Makedoniji.

Beograd, 28. avgusta. (Izvirno.) V južni Makedoniji se zbirajo v poslednjih dneh tolpe hajdukov, ki ogrožajo javno varnost, zlasti po cestah. Samo v sredo so izvršili 16 umorov. Ministrstvo za notranje zadeve je odredilo obširne varnostne odredbe, a do sedaj se ni posrečilo odstraniti hajduške nevarnosti.

Odstop francoskega predsednika.

Bazel, 28. avgusta. (Izvirno.) Švicarski listi poročajo iz Pariza: V dobro informiranih francoskih krogih se zatrjuje, da sedanji predsednik republike Deschanel z 9. septembrom t. l. odstopi.

Na predvečer Sokolskega zleta.

Maribor, 28. avgusta. (Izvirno poročilo „Jutru“.) Maribor sprejema danes jugoslovanske Sokole, v navdušenju kakršnega še ni doživel. Mesto je vse v zelenju in zastavah. Nepregledne množice valovijo po ulicah; oblegajo kolodvor in prirejajo vedno iznova ovacije došlim Sokolom, spremljajoč jih v mesto. Sokoli so prihiteli iz vseh krajev naše domovine, slobodne in neodrešene; pozdravili smo brate iz Trsta in Gorice, iz Idrije, med njimi osivelega voditelja Gregorina. Prišli so iz daljnega Skoplja, iz Beograda in Mostara. Banat in Bačka sta poslala svoje sokolske čete. Zagreb in cela Hrvatska je častno zastopana. Slovenija nič manj. Sokolov je že tekom današnjega dne prispelo mnogo tisoč in jutrajšnji zlet obeta biti najsijajnejša prireditev, kar jih je videla Jugoslavija. Nebo je bilo sicer oblačno, upati pa je, da bo jutri ugodno.

Sprejem gostov.

Maribor, 28. avgusta. (Izvirno.) Ob en četrtna devet zvečer je prispel na mariborski kolodvor beograjski vlak, nabit poln Sokolov in civilnih gostov. Na kolodvoru je došlece pozdravil poslanec Voglar. Občinstvo je zasedlo vse prostore kolodvora in celo streho nad peronom ter je prirejalo došlecom tako navdušene ovacije, kakršnih Maribor še ni videl. Urnebesno vzklikanje ni hotelo ponehati. Množice so končno pele naše himne in spremljale Sokole na njihovem pohodu v mesto. Gostje so se podali na odkazana jim stanovanja. Ob celi poti iz kolodvora v mesto so po vseh ulicah stale v gostem špalirju množice; vsega skupaj nad 30.000 ljudi. Ze večer pred zletom je bila prava manifestacija.

Atentat na senžermensko mirovno pogodbo.

Celovec, 28. avgusta. (Izvirno poročilo „Jutru“.) V včerajšnji seji je plebiscitna komisija razpravljala o pogojih, ki jih mora vsakdo izpolniti, da ima pri plebiscitu glasovalno pravico. Mirovna pogodba jasno in izrecno določa, da ima glasovalno pravico vsaka oseba, bodisi moškega ali ženskega spola, ki izpolni sledeče pogoje: a) da je bila 1. januarja 1919 dvajset let stara; b) da je imela 1. januarja 1919 svoje redno bivališče v plebiscitni coni; c) mora biti ali 1.) rojena v dolžni coni, ali 2.) imeti že izza dobe pred 1. januar. 1912 tamkaj svoje stalno bivališče, ali

3.) imeti že izza dobe pred 1. jan. 1912 tamkaj svojo domovinsko pravico.

Plebiscitna komisija sedaj tolmači besedo c o n o za vse plebiscitno ozemlje, čeprav se za sleđnje v pogodbi izrečno rabi termin „r é g i o n“. Tolmačenje plebiscitne komisije omogoči, ako obvelja, predvsem mnogim Celovčanom in tudi drugim prebivalcem cone B, da glasujejo v coni A ter s tem vplivajo na izid glasovanja. Naši krogi označujejo stališče plebiscitne komisije kot očitno kršenje mirovne pogodbe.

Reka pred odločitvijo.

Rim, 27. avgusta. Danes popoldne ob 4. uri je Giolitti sprejel reško odposlanstvo in se razgovarjal četrtn ure z njim. Reko zastopajo Gigante, Springhetti, Rudan in Mini. Deputacija je razlagala potrebe Reke, vendar ji Giolitti ni mogel dati nobenega odgovora. Dan poprej so se reški poslanci pogovarjali s conte Sforzo.

Rim, 28. avgusta. (Izvirno.) Ministrski predsednik Giolitti, ki je dopel včeraj zjutraj v Rim, je uradnikom zunanjega ministrstva odgovoril na njihov pozdravni nagovor, da mora Italija priporiti ono stališče, ki ji gre. Že danes zvečer se prično pogajanja Giolittija z odposlanstvom iz Reke glede proglasitve neodvisnosti reškega mesta. V ministerijelnih krogih prevladuje prepričanje, da bo vlada to rešitev reškega vprašanja diplomatsko podpirala, kar bo omogočilo pridobitev Dalmacije za Italijo. Omenjena proglasitev neodvisnosti Reke se bo izvršila dne 12. septembra. — Zgotavlja se, da se ne-

kateri člani italijanske vlade proti vsakemu odnehanju glede Dalmacije, ker so privolili v izpraznitev Valone s strani Italijanov le proti zagotovitvi Giolittija, da bo Italija zato uveljavila svoje zahteve v Dalmaciji.

Zagreb, 28. avgusta. „Narodna Politika“ javlja: Za 12. september pripravljajo D' Annunzio srečano proglasitve „Kvarnerske republike“. Od nekd neprestano prihaja municija. D' Annunzio je ojačil topništvo in zračno brodogradnjo. Zdi se, da je D' Annunzio v zvezi z našimi renegati, ki jih vodita Frank in Sachs. Bivši črnogorski kralj Nikita je tudi v zvezi z D' Annunziem. Za vsem tem pa stoji voždju skoro gotovo italijanska vlada. D' Annunzio namerava napasti Sušak, Bakar, Kraljević, Hreljin in Plaze. Statut za novo državo se že tiska v kapucinski tiskarni na Reki, ki so jo Italijani rekvirirali in ji zastražili vse vhode. D' Annunzio podpira tudi reški socialisti, ki so pričeli izdajati svoj list.

Rusko-poljska vojna

Varšava, 28. avgusta. (Izvirno.) V Vzhodni Galiciji se vrše novi, jako trdovratni boji z Rusi. Ruski napadi pri Bolorki in Svierzu so bili odbiti. Ob Dnjestrju je položaj neizpremenjen. Črta Pelc-Slokiev se nahaja v poljskih rokah. Mesto Bobrka je v poljskih rokah. Na severni fronti nobene izpremembe. Pri Brest Litovskem so izvršili Rusi dne 26. t. m. več napadov. Poljaki so zasedli Dubienko. Od pričetka poljske protiofenzive so Rusi izgubili 10.000 strojníc.

Carigrad, 27. avg. General Wrangel javlja osvojitve Novorosijska in Jekaterinoslava.

London, 28. avgusta. Na demaršo Amerike in entente, ki so od Poljske zahtevale, da ustavi nadaljno prodiranje na ruski etnografski granici, je Poljska odgovorila, da ji ni za rusko zemljo, armada pa bo prodirala do Pinska, 100 milj daleč v rusko ozemlje, da zavarujejo Poljsko pred novimi napadi.

Pred reakcijo na Ruskem?

Berlin, 28. avgusta. (Izvirno.) Vsled porazov sovjetske armade se pojavlja po Rusiji močno gibanje proti sedanjemu režimu ne samo v Petrogradu, ampak tudi v Moskvi. Pričakovati je odkritega upora proti Kumu in Trockemu.

Mirovna pogajanja.

Varšava, 28. avgusta. Ruski komisar Cičerín je predložil, da se mirovna pogajanja iz Minske prenesejo v kako mesto nevtralnega Estonske. Poljski delegati so odpotovali iz Minske. Na četrti seji mirovne konference dne 25. t. m. je ruski delegat izjavil, da ruski pogoji niso neizpremenljivi. Sovjetska Rusija hoče mir.

Pogajanja tudi za Črnogoro.

Rim, 28. avgusta. V današnjem ministrskem svetu je izjavil Giolitti, da mu je izjavil Lloyd George v Lucernu, da nima nič proti temu, da postane Črna gora zopet samostojna, pod pogojem, da e točka sprejme v sporazum, sklenjen med Jugoslavijo in Italijo na direktnih pogajanjih, ki prično v kratkem.

Spor radi naše severne meje.

Maribor, (Izvirno poročilo). Ker so se hoteli postaviti zastopniki entente, ki imajo določiti mejo na Stajerskem na stališče, da smejo mirovno pogodbo tudi na ta način tolmačiti, da lahko potegnejo mejo južno od Mure, tako da bi pripadlo južno obrežje Mure in še celo del Slovenskih gorc Avstriji.

Naša vlada je vložila na vrhovni svet protest in zahtevala, da se mirovna pogodba tolmači pravilno, ki izrecno pravi, da ima tvoriti mejo med Jugoslavijo in Avstrijo od Špilja do Radgone reka Mura in da ozemlje južno od Mure pripade Jugoslaviji. Dokler se ne reši to načelno vprašanje, ne bo komisija nadaljevala svojega dela.

Občinske volitve v Srbiji.

Beograd, 27. avgusta. (Izvirno.) Izid občinskih volitev je sledeči: Vseh mestnih občin je 106. Od teh jih imajo demokrati 48 ali relativno večino, skoraj polovico vseh. Radikalci so dobili 28, komunisti 12; sporazumna lista 10, neopredeljeni 5, zemljoradniki 1, meščanska stranka, potrebna sta dva ponovna izbora. Glasov so pa dobili v mestnih občinah demokrati 24.743, radikali 16.903, komunisti 14.220 in razne druge liste skupaj 30.080.

Razna brzojavna poročila.

Beda izseljenih nemških uradnikov.

Gradec, 27. avgusta. (Izvirno.) Včeraj se je tu vršilo zborovanje nemških uradnikov, ki so se izselili v Avstrijo, pa niso bili prevzeti v avstrijsko državno službo. Poročevalec je bil prof. Pucsko. Sprejeta je bila resolucija, ki med drugim očita avstrijski vladi črno nevhvaležnost in jo obtožuje, da je neusmiljeno kruta napram ljudem, ki so tako zvesto služili nemštvu. To kar počenja sedaj proti njim Avstrija, da je sramotno za nemško-avstrijsko državo.

Pariz, 27. avg. Kakor javlja „Temps“ iz Teherana, so dobili boljševiki v Baku znatna ojačenja in so se izkrcali v Enseli. Zato so se Turki umaknili v Kasvin.

Praga, 27. avg. (Izvirno.) „Venkov“ poroča, da bo vlada razveljavila sekvester nad posestvi raznih Habsburžanov, Hohenzollerncev, Hohenbergov, Schwarzenbergov, Lichtensteinov, Clam-Martiničev in Fürstenbergov, ki so vsi postali angleški državljani.

Praga, 27. avg. (Izvirno.) „Pravo lidu“ poroča, da fungira v Pragi v Henrikovici ulici št. 20 pisarna ruskega generala Wrangla pod vodstvom generala Lienkijeva. Prideljen ji je oddelek za kontrašpionazo, ki je v zvezi s carističnimi krogi.

Vratislava, 27. avgusta. (Izvirno.) Nemci so v odgovor na poljsko vstajo v gornji Sleziji napadli tukajšnji poljski konzulat in ga popolnoma oplenili. Vse akte so raztrgali in jih pometali na cesto. Enaka usoda je zadela tudi tukajšnji francoski konzulat in hotel v katerem so bili nastanjeni francoski oficirji mednarodne komisije.

Pred plebiscitom na Koroškem.

Naše čete zapuščajo Koroško.

Celovec, 28. avgusta.

Razburjenost zaradi otvoritve demarkacijske črte na Koroškem se je poglobila in Nemci, ki so pričakovali znatnega ojačenja svojih pozicij, so zopet pohlevnejši. To se je pokazalo osobito v zadevi zastav. Nemci so zahtevali, da se smejo v plebiscitnem ozemlju razbesiti zastave in so hoteli na ta način naše kraje nekoliko črno-rdeče-rumeno pobarvati. Plebiscitna komisija je nacionalne zastave prepovedala, ker se je med našim ljudstvom pokazal tak odpor proti nemškim nakanam, da bi bile mogle frankfurtarice resno ogroziti mir. Zaradi frankfurtarice trpi sedaj tudi naša trobojnica...

Interaliirana komisija se je takom dosedanjega svojega delovanja že lahko prepričala, da o izidu glasovanja v coni A ne more biti dvoma. To priznavajo tudi resni Nemci. Razočaranje v nemških krogih, ki so menili, da je treba med slovenskega človeka spustiti tolpo brezobzirnih agitatorjev in hujskačev, pa bo zopet ponižen in poslušen kakor nekdaj, je veliko. Posledica je splošna nervoznost na nemški strani, vsled tega pretiravanje v agitacijskih sredstvih; ker argumentov ni, se agitatorji delajo ošabne, žalijo jugoslovane, uporabljajo grožnje. Vse to pa

seveda ne more mnogo zaleči. Geslo o „nedeljivi Koroški“ dela že Nemcem samim preglavice. Če si ga prebivalstvo cone B preveč dobro zapomni, kaj bo potem, ko se cona A izreče za Jugoslavijo? Ali bodo Nemci ostali konsekvantni? Najhujše skrbi tarejo Celovčane. Mesto mora propasti, ako ostane izven Jugoslavije, ker je jasno, da mu bo tik pred vrati zrel jugoslovanski Vetrin kot opasen konkurent.

Najvišja upravna inštanca na Koroškem je danes interaliirana komisija, ki si lasti naravnost suverenske pravice. Stališče naše delegacije v tej komisiji je jako težko, toda poudariti se mora, da sta predsednik Cvijič in njegov namestnik Jovanović odlična in da popolnoma razumevata pomen in obseg našega narodnega vprašanja na Koroškem. Odločitve komisije pa seveda niso v njenih rokah in s tem moramo vedno računati. Težkoče so tem večje, ker koroško vprašanje ni samo jugoslovansko-avstrijsko, temveč ima mnogo dalekosežnejši mednarodni pomen.

Komisija je določila, da se vrši glasovanje v coni A dne 10. oktobra. Ker ima v slučaju, da se cona A odloči za nas, glasovati tri tedne pozneje cona B, se pričnejo pripravljati dela tudi v celovškem pasu. To nemško maso jako deprimira.

Odreditev glasovanja bo imela za posledico, da se bo naše vojaštvo v najkrajšem času umaknilo iz plebiscitnega ozemlja. Tako določa mirovna pogodba. Mi se vsled tega ne bomo vznemirjali, tem manj ker bo potom orožništva preskrbljeno za dovoljno varnost. Sicer pa bodo naše čete ostale v bližini, pripravljene za vsak slučaj, ki se ne da predvideti. V ostalem bo treba zahtevati, da se komisija pobriga tudi za več ali manj prikriti zbiranje italijanskih čet pri Beljaku. Potniki veče celo priporočajo, da se nahajajo italijanski vojaki daleč gori ob severni meji plebiscitnega ozemlja. Kaj delajo tam? Uboga Avstrija mora prenašati seveda tudi to sramoto, pa naj bo tuje vojaštvo tam proti njeni volji ali pa z njenim pristankom. Koroška stvar vobče ni toliko avstrijska, kolikor italijanska in s plebiscitom se rešuje tudi del — jadranskega vprašanja.

Promet s parniki na Vrbskem jezeru je obnovljen in ladje pristajajo tudi v naših pristaniščih. Nedopustno pa je, da se z ladij ne prestopa iz ziva. Izživci niso le potniki, temveč tudi uslužbenci parnikov, celo „gospodje kapitani“. Naše oblasti bi morale energično intervenirati.

Z določitvijo termina za plebiscit stopa koroško vprašanje v zadnjo odločilno fazo. Znaki kažejo, da imajo gotovi krogi pripravljene že razne intrige. V tem oziru bo nam treba obrniti posebno pozornost na kraje severno od Drave. Nemcem in Italijanom bdi še vedno, kot zadnja rešitev, pred očmi nada, da v skrajnem slučaju rešijo dravsko granico.

Javnost v Jugoslaviji se za Koroško mnogo zanima. Žal, da kaže premalo dejanskega zanimanja, ki tudi nekaj žrtvuje, kadar je treba. Tu nam morajo biti Nemci v vzgled. Ne le na Tirolskem, na Dunaju in v Gradcu, temveč tudi na Nemškem se pridno zbirajo sredstva in pripomočki za propagando. Tudi mi se moramo zavedati svoje narodne dolžnosti, vsaj sedaj, ko je napočil zadnji čas.

Politične beležke.

Politika Bolgarske. Novi bolgarski poslanik v Beogradu Kosta Todorov je izjavil dopisniku „Tempsa“, da itij bolgarska vlada, niti bolgarska javnost ne misli na kako akcijo, ki bi dovela zemljo v kake zunanje komplikacije. Bolgarski narod je željan miru, on hoče z delom popraviti in olajšati gorje, ki so ga zadali zemlji prejšnji njeni upravitelji. Vlada Stamboliskega smatra mirovno pogodbo kakor gotovo in neizpremenljivo dejstvo, zato odklanja vsak poskus, s katerim bi se hotelo Bolgarsko zvabiti ali pa celo prisiliti v kakor koli mednarodne zapletke. Zato je tudi Todorov najodločnejše dementiral poročilo italijanskih listov o neki bolgarski mobilizaciji; bolgarska vlada se zaveda svoje dolžnosti in ve, da je razvitek in boljša bodočnost Bolgarske mogoča le tedaj, ako stopi v kar najboljše odnose s svojimi sosedi. — Ministriški svet je sklenil soglasno, da predloži sobranju predlog, da se stavi pod obtožbo prejšnja vlada Malinceva, ki je še po katastrofi leta 1918 vodila ekskluzivno politiko in s svojim postopanjem mnogo zakrivila, da so določbe mirovne pogodbe tako trde. Istotako sedanja vlada smatra Malinovo vlado odgovorno za dogodke v prvih mesecih leta 1919, ko so neodgovorni elementi aranžirali demonstracije proti ententi. — Istotako hoče vlada z največjo strogostjo nastopiti proti neodgovornim elementom iz makedonskega komiteta, ki s svojim delom onemogočujejo redne odnose s sosednimi državami. — Komisija za preiskavo o krivici vojne je dala aretirati bivšega bolgarskega poslanika v Beogradu Čaprašikova, ki je bil eden glavnih krivcev, da je stopila Bolgarska na stran centralnih sil, istotako je Čaprašikov, ki je bil za časa bolgarske okupacije guverner okupirane Srbije, da je izvršil nad civilnim prebivalstvom največje nasilje, da je plenil in rekviriral na svoj račun, da je oškodoval Bolgarsko za velike svote denarja, zlasti glede izvoza srbskega in makedonskega tobaka v centralne države.

Beograd, 28. avg. Z ozirom na določbe mirovne pogodbe nam je Avstrija vrnila ladje, ki nam jih je zaplenila začetkom vojne. Te ladje so: Drina, Ibar, Mačva, Neretva in Krajina. Ladje so včeraj prispele v Beograd.

Beograd, 27. avgusta. Dementira se vest, da je na albanski fronti padel podpolkovnik Mika Kovačević, znani sokolski delavec.

Shod napred. dijaštva v Varaždinu.

V prijaznem Varaždinu ob Dravi so se sešli naši napredni jugoslovanski srednješolci, da si podajo bratске roke in pregledajo svoje delo od lanskega celjskega shoda. Varaždin je mlade goste gostoljubno sprejel in so vsi dijaki na hrani in stanovanju pri mestnih družinah. Došlo je okoli 50 Srbov, drugi so iz Hrvatske in Slovenije. Vse srednje šole so poslane svoje delegate, ki poročajo o delovanju „Zvezin“. Čuli smo poročila iz daljnega Niša in Zaječara, iz Dalmacije in Reke itd. Dijaštvo se je sestajalo v „Zvezinah“ k kulturnem de-

lu, zbiralo je knjižnice, prirejalo predavanja, gojilo umetnost, glasbo, dramatiko itd. Značilno je, da sta samo dva slovenska delegata poročala, da jih je ravnanje pri tem oviralo. Bilo so tudi zastopnice dijakin (Novi Sad), ki imajo svoje organizacije. Zborovalce je pozdravil zastopnik slovenskih akademikov in domači krajevni odbor. Popoldne ob 3. se je začelo čitanje referatov, ki naj poglobijo idejno delo dijaštva.

V soboto svečer igrajo slovenski dijaki igro „Divji lovec“, na to se odpeljejo v Maribor na sokolski zlet. Pozdravljamo to zborovanje mladine, ki naj združi mlade sile na novo delo. Varaždin je mesto s starimi jugoslovanskimi tradicijami. Tu so se zbirali naši ilirci, tu je bil refugium za naše mlade glave, Trdina in Valjavec sta se tu navzela novih misli. Varaždin je rojstno mesto Kukuljevića-Sakinskega, velikega ilirca, tu ima rojak Jagić svojo ulico, tu je bilo od nekdaj zavedno jugoslovansko gnezdo, ki je vplivalo na vse strani. V teh spominih naj mladina postavi temelj novemu delu.

Domače vesti.

Ljubljana, 28. avgusta.

Pot prestolonaslednika v Sarajevo. V zadnji seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da se izdela načrt za potovanje regenta Aleksandra v Sarajevo. Obisk se izvrši v prvi polovici meseca septembra.

Odhod Sokolov iz Ljubljane. V Ljubljano so tekem celega današnjega dneva prihajale številne sokolske čete iz raznih krajev Slovenije, zlasti iz Gorenjske, Dolenjske in Notranjske. Prvi vlak Sokolov je že dopoldne odšel. Nadvse prisrčen in slovesen pa je bil odhod prvega popoldanskega posebnega vlaka, ki je odhajal iz Ljubljane ob 5. uri 15 minut. Pred odhodom vlaka je vladalo na glavnem kolodvoru živahno vrvenje in valovanje. Po odhodu ekspresnega vlaka je ob viharjem pozdravljanju in vzklikanju občinstva odšel proti Mariboru posebni sokolski vlak, broječ 21 vagonov, popolnoma zasedenih in vozeč nad 3000 sokolskih izletnikov. Takoj za tem je odhajal drugi poseben sokolski vlak.

Odklikovanje rezervnih oficirjev. Podpisan je ukaz o odklikovanju rezervnih oficirjev z zlatimi in srebrnimi kolajnami za zasluge v vojni od leta 1917. do 1919.

Maršal Joffre na potu skozi Ljubljano. Na povratku iz Beograda v Pariz je včeraj ob 5. uri popoldne prispel s simplon-ekspresom v Ljubljano francoski maršal Joffre. Na glavnem kolodvoru je maršala pozdravil v slovenskem jeziku predsednik deželne vlade dr. Janko Brejc. Pozdrav je v francoščino prevedel g. Jozo Jurkovič. Maršala so zelo zanimali vrveče množice Sokolov, ki so se pripravljale na odhod v Maribor ter promenerale po peronu.

Maršal Joffre o naši vojski. Iz Beograda nam poročajo: Ko je pri obisku v Beogradu pred maršalom Joffre-jem deblirala naša vojska, je rekel slavni znagovalec Nemcev: Vaša vojska je krasna; na licih slednjega vojaka sem bral pojmovanje vojaške dolžnosti in discipline. Na prvi pogled se vidi, kako so vojaki in oficirji harmonično vezani v eno celoto! Vaša vojska je prvorazredna vojska! Maršal Joffre je odločno zanikal, da ima njegov obisk v Beogra-

Prosveta.

— Nova slika regenta Aleksandra. Hrvatski slikar Tomislav Krizan je izdelal reliefportret prestolonaslednika Aleksandra. Ta portret se bo razmnožil v malem številu v bakrorezu.

— Zgodovina Jugoslovancev. Od kar smo se združili Slovenci, Hrvati in Srbi, je nujno potrebno, da spoznamo svojo preteklost. Ta nam je bila do sedaj skoro neznana, ali je celo nismo smeli poznati. Hrvatsko in srbsko zgodovino smo smeli gledati le skozi nemška očala. Slovencev je podal obširnejšo, objektivno in zanimivo pisano jugoslovansko zgodovino A. Melik. Izdala jo je Tiskovna zadruga v Ljubljani v treh knjigah. Zadnja je izšla šele med počitnicami. Knjige, ki jih prav toplo priporočamo, se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6. Prva knjiga velja 15 K, druga 21 K, tretja 21 K. Po pošti vsak zvezek 1-80 K več.

Pozdrav sokolski zastavi.

Pri današnjem javnem obhodu Sokolstva skozi Maribor, bodo pripelpe mariborske Slovenke na sokolsko zastavo spominske trak, rdeče barve z zlatim napisom: „I pokrajinski zlet 29. 8. 1920“. Ob tej priložnosti (na Glavnem trgu) bo pozdravila deklica sokolsko zastavo s sledečo pesmico:

Zastava naša, prapor naš, ki v jasnem zraku plapolaja, kot svetli žar, kot sokol-ptica, ti bodi v boju nam vodnica!

V današnji dan, v zaveze znak, pripni od nas spominski trak, z bregov ponosne reke Drave odnesi srčne z njim pozdave!

Izpod zelenih šum pohorskih, izpod jasnih gričev mariborskih, vzhajaj posledj od mej do mej — in geslo bodi ti: Naprej!

Naprej tja v gore korotanske, in na bregove adrijske, v kraljevski Zagreb, v Beograd v ponosno Bosno in v Banat! Ob

Tostran in onstran reke Drine prek lepe naše domovine ti bodi klic obmejnih straž, sokolski dragi prapor naš!

Mariborska sokolska župa.

Ko je leta 1913. slovensko sokolstvo praznovalo svojo 50letnico, je dosegla njegova organizacija častno število 10.389 članov. V petdesetih letih se je torej iz onih prvih „Sokolov“, ki so se leta 1863. zbrali v „Južnem Sokolu“, zbrala armada 10.000 ljudi. Mala armada za poldrugmilijonski narod. Toda za to vojsko je stala velika večina slovenskega naroda. Teh 10.000 je nosilo s seboj sokolsko idejo od meje do meje naše takrat še tako ozke domovine. Leta 1913. je hotelo proslaviti slovensko sokolstvo svojo 50letnico z vsesokolskim zletom, ki pa je bil od vlade prepovedan. Eno leto prej so namreč Srbi zmagovito končali svojo prvo osvobodilno vojno in po bitki na Bregalnici se je tudi sloven-

ski del naroda odločno postavil na stran Srbov. Zaslutil je v njih svoje rešitelje. Pripravljali smo se na zlet leta 1914. Vse se je pripravljalo na veliki praznik, ki ga je imela doživeti Ljubljana 15. avgusta 1914. Posebno so se množile sokolske vrste na jugu. Toda mi smo vedeli, da preti najhujša nevarnost od severa. Zato so se naše oči obračale na Maribor, kjer se je borila mala, ali brabro četa mariborskega Sokola. Zeleni smo posejati našo severno mejo s sokolskimi gnezdi. Toda delo je bilo težko, razmere so vezale roke našim marljivim delavcem, v javnosti je vladal obup vsled nasilnih razmer.

Ker celjska župa ni mogla obvladati vsega Podravja, se je sklenilo, da se ustanovi deveta sokolska župa: zato so se ona društva, ki so imela s Celjem slabe prometne zveze, združila od dne 1. januarja 1914. v Mariborsko sokolsko župo. Ta župa je imela najtežjo nalogo na severni meji, v Podravju organizirati in ustanovljati sokolska društva: na tej naši zemlji, ki so jo smatrali Nemci

za svojo kolonijo, je imel Sokol družiti in krepiti slovenske sile. Kdor je poznal predvojne razmere v teh krajih, ta bo razumel težko nalogo, ki jo je imel „Mariborski Sokol“. Toda bilo je v njegovi sredi pridnih in delavnih ljudi. Zupa je začela svoje organizacijsko delo — pripravljala se je na zlet — v Rušah je priredila svoj nastop ravno na dan sarajevskega atentata — potem je prišla vojna — in vse drugo vam je znano. Kaj so prestali Rušani in drugi Sokoli, kaj je storil načelnik mariborskega Sokola dr. Pivko na fronti — vse to je znano. Sokola bi v Mariboru in v Podravju ne bilo nikoli več, da niso zmagali oni, ki smo jih pričakovali od bitke pri Bregalnici. Padlo je nemštvo, padlo je nasilje, padel je nemški Maribor in iz razvalin svetovne vojne se je dvignil zopet naš mariborski Sokol v našem jugoslovanskem Mariboru.

Simbolično je, da je mariborski sokolski župi, najmlajši na Slovenskem, pripadla čast, da v svojem okrožju pozdravi prvič vse jugoslovansko sokolstvo na Slovenskem.

Reči se mora, da je to čast zaslužila Sokolstvo po Podravju se je po vojni prebudilo k marljivemu delu. Ustanovilo se je mnogo novih društev in odsekov. Vse Podravje mora biti zasledeno s sokolskimi društvi. Sokolska misel mora tu kljubovati tujim propagandam. In Maribor, ta naš Verdun, bo središče čet, ki bodo čuvale mejo ob Dravi. Maribor prevzema velike in težke naloge. Današnji dan slavi sokolska misel v njem svoje zmagovalce. Toda zmagovalci bo minulo, ostalo pa bo še mnogo resnega dela. Poznamo sokolske delavce mariborske: vemo, da stojijo vse, kar je narodnega za njimi. Zato naj da današnji dan novega ognja za delo mariborske sokolske župe ob naši lepi Dravi.

Sv Sokol v Brežicah priredi v nedeljo dne 5. septembra t. l. na vrtu Narodnega doma v Brežicah javno telovadbo. Po telovadbi ljudska veselica. Narodno občinstvo iz Brežic in okolice naj z obilno udeležbo dokazuje, da ve ceniti sokolsko delo. K udeležbi so vabljeni tudi sosednja br. društva.

Ja, ki so končali kakor glasbeno šolo. Obveznost pševskega pouka na učiteljskih se odpravi.

Za policijsko uradništvo. Ministrski svet je sklenil na predlog ministra notranjih zadev, da se v krajih, kjer ni primernih poslopij za policijske urade, zgradi nova poslopja in da se obenem zidajo hiše, kjer bodo stanovanja za policijske uradnike in moštvo. Istotako je dovoljen kredit za policijsko šolo in komisijo v Beogradu, kjer bodo morali položiti vsi policijski uradniki ponovno skušnjo, ki jo določi minister notranjih del.

Konflikt med meščanstvom in elektrarno. Elektrarna v Šoštanju, ki je last privatne družbe, je sklenila osemkratno povišanje cen električne luči. Občinski zastop v Šoštanju je zaradi tega sklical zborovanje interesentov, katerega se je udeležilo 141 meščanov. Zahtevali so, da se postavi podjetje pod nadzorstvo, dokler se ne ugotovi potreba tega zvišanja, ki bo znašalo za vse šoštanjske meščane letno pol milijona kron.

Avtomobilna vožnja Krško-Novo mesto. Pretečeni tork se je ustanovila vozna pošta Novo mesto-Kostanjevica-Krško in se je uvedla zopet avtomobilna vožnja Krško-Novo mesto. Avtomobil odhaja iz Krškega ob šestih zjutraj; iz Novega mesta se vrača ob 14. uri in prihaja v Krško ob pol 17. uri.

Boj proti steniam na železnici. Ravateljstvo državnih železnic naznanja, da se mu je končno posrečilo, nabaviti ogljikovsulfid, ki je edino sigurno sredstvo za uspešno uničevanje golazni. Sedaj se snažijo najprej garniture brzovlakov. Seveda bo s snajenjem vagonov tudi odsluž se velik križ, ker je preveliko osebni voz in ker se mora za snajenje vsak vagon izločiti vsaj za štiri dni iz prometa. V prihodnje namerava ministrstvo saobračaja uvesti desinfekcije vagonov s cijanovim vodikom ter se bo v to svrhu uredilo posebno poslopje v Zagrebu.

Ne potujate v Beograd po podpore. Mnoge osebe potujejo v Beograd k ministrstvu za socialno politiko s prošnjami za hipno ali trajno denarno pomoč. Ker za dobrovoljce, invalide, begunce, brezposelne delavce itd. že obstoje ustanove, pri posameznih pokrajinskih vladah, se občinstvo opozarja, da ministrstvo za socialno politiko v bodoče ne bo nakazovalo nobene denarne pomoči prosilec.

Zveza Trsta s Kolpo in Savo. Kakor javljajo italijanski listi, pripravlja Italija prometni projekt za zvezo Trsta s Balkanom in centralno Evropo. V sporazumu z našo vlado deluje Italija na to, da se zgradi kanal, ki bi vezal Trst z rekama Kolpo in Savo in bi Trst na ta način dobil zvezo z Donavo.

Tatvine. Gospe Heleni Lapajne, trgovki v Idriji, je na stanovanju njegova svaka izmaknila neznana oseba bankovec za 500 lir. — Vdovi Eli Kaiser je neka ženska, ki je bila pred nekaj dnevi vstopila v službo kot služkinja, odnesla dve ženski obleki, vredni 500 K, ter denarnico s 34 K. Tatice zasledujejo. — Mariji Zupančič, posestnici v Kopališki ulici, je bilo za 1700 K ukradenega raznega perila. Tat je neznan. Perilo z raznimi znamkami se je sušilo na dvorišču.

Poskušen vlom v dramsko gledališče. V petek ponoči, zelo pozno so se začele plaziti okoli dramskega gledališča temne postave, oborožene celo z vojaškimi karabinkami. Začeli so skozi malo okno plezati v gledališko notranjost. Nočni stražnik Fortunina jih je pravočasno opazil ter jih prepočil. Drzni vlomilci pa se ga niso takoj ustrašili. Nekoliko so postali. Šele ko je stražnik oddal strel v zrak, so vlomilci zbežali. Na mestu so pustili karabinko, katero je potem policija zaplenila.

Ponarejeni 20dinarski (80kronski) bankovci krožijo po Ljubljani. Najznačilnejši znaki falsifikata so sledeči: Splošno so falsifikati bolj blede, nego pravi bankovci, njih temeljna barva je „orange“, dočim je pravi bankovec po temeljni barvi „roza“. Vsled tega izgleda na falsifikatu trikotni venec oblakov v barvi kave, dočim so na originalu zlasti ostrejšje črte oblaka karmin-rdeče. Glavni znak je pa označen v veliki številki „24“, ki obstoji v originalu iz dveh skoraj paralelnih črt, kateri sta združeni v sredini številke s poševno črto, na falsifikatu se pa črtici tam križata. Isto velja za črko „S“ v besedi „Dinars“.

Stanovanjska mizerija v Zagrebu. Zagrebški stanovanjski urad je štirim trgovcem zaprl lokale in pozval javno vse, ki potrebujejo trgovinskih prostorov, da se priklase pri stanovanjskem uradu. Na poziv se je prijavilo nad 400 reflektantov, vsled česar je prišel stanovanjski urad v veliko zadrego.

Mariborski verižniki. Pri podružnici državnega urada zoper verižnike v Mariboru je bilo tekom enega meseca njegovega obstanka izrečenih 25 kazenskih razsodbe zaradi navijanja cen, 16 zaradi prekoračenja oblastveno določenih cen, 30 zaradi tihotapstva, 39 zaradi veriženja, 2 zaradi prekoračenja obratniških tarifov.

Pretep romunskih židov v Ljubljani. Včeraj je šel skozi Ljubljano transport Romunov, ki so se vozili v Ameriko. Med njimi je bilo največ židov. Ko so jih sprevodniki spustili v vagon tržaškega vlaka se je razvila med njimi pravcata bitka. V ognju boja sta dva žida skočila skozi okno, ženske so pa vpile kakor da bi jim šlo kolo čez noge. Dogodek je vzbudil na glavnem kolodvoru mnogo zabave in privabil veliko občudovalcev židovske kulture.

Veriženje z manufakturo v Celju. Verižniški urad v Celju je izsledil na široko zasnovano verižništvo z manufakturnim blagom. Kompromitiranih je mnogo oseb, nekatere so težko obremenjene. Zaplenjene so bile velike množine blaga. Preiskava se nadaljuje.

Utonila je dne 23. t. m. v stari Muri 13letna Alojzija Filipčič, in sicer pri Melinskem brodu. Vkljub takojšnji pomoči tamošnjega brodarja deklince ni bilo več mogoče rešiti. Močno narasla Mura jo je odnesla s seboj in jo še do sedaj niso našli.

Poneverjenje. Glavni odbor hrvaških poljedelskih združenj v Zagrebu je poslal svojega uradnika Nikolo Latasa v Vojvodino, da nakupi za zadrugo veliko količino pšenice in koruze. A Latas se je malo zmenil za svoj posel, temveč se je z denarjem, ki ga je dobil za nakup, zabaval po Vojvodini in hazardiral, ter zapravljal velikanske vsote denarja; ko je zadruga zahtevala blago in obračun je pobegnil, hotel je v Madžarsko, ali v Baji so ga aretirali, našli so pri njem samo 250.000 kron, drugo je vse zapravljal, a kupil ni niti enega kilograma pšenice.

Neodrešena domovina.

a Če govoriš v Trstu slovenski.

V soboto dne 21. avgusta dopoldne je prišlo v uredniške prostore „Edinosti“ par finančnih stražnikov v spremstvu par civilistov po nekega uredniškega uslužbenca-reporterja, čes da je zapleten v neko tihotapsko afero. Glavni urednik Cotič je začuden gledal prizor. Ko so imeli stražniki odvesti uslužbenca, je ta pristopil k svojemu šefu in mu javil v slovenskem jeziku: „Dovolite, da se oddaljim, moram z njimi“. Osupljen je glavni urednik privzignil roko in vprašal reporterja v slovenskem jeziku: „Kaj pa je za božjo voljo?“ Te besede so bile straži preveč. Pristopil je brigadir in velel: „Vaše vedenje je sumljivo, tudi vi morate z nami!“ Urednik je vzel klobuk in šel z njimi. Odvedli so ga na postajo finančnih stražnikov. Ker ga pa tam niso zaslišali, je opozoril, naj ga čim prej odpravijo, ker se stvar njega nič ne dotika. Stražnik pa je vzkliknil: „In kako se stvar tiče tudi vas, vaše vedenje je skrajno sumljivo; če vaša fiziognomija je sumljiva!“ Če tudi težko, se je urednik premagoval in čakal. Šele ob 20. uri zvečer je bil urednik odpuščen, ne da bi ga bili zaslišali.

Iz uradnih listov.

Imenovanja v carinski službi.

Začasne carinike tretjega razreda so imenovani: Milan Belegišan v Borovnici, Ivan Skala in Zvonimir Svaglič v Zihpolju, Trifun Vujošević v Celju, Peter Branković v Spiljah, Ferdinand Ercigonja in Fran Eržen v Blačah, Ivan Korečič v Dol. Lendavi, Milosav Svetek v Železnikih, Aleksander Kesic v Zireh, Lovro Zum v Rožku, Bogomir Dobnik v Sinčevsi, Ivan Randić v Spodnjem Dravogradu in Henrik Černi v Cerknici.

Iz notarijske službe. Notarski namestnik v Cerknici Mihael Pintar je nastopil uradovanje kot notar v Kozjem dne 24. avgusta.

Ljubljanski trg.

Vedno bolj se kaže na našem trgu tendenca izenačenja z razmerami po drugih večjih mestih Jugoslavije. Dovoz žita in svinj iz Hrvaške in Banata nam diktira ondotne visoke cene, ki se še močno povišajo vsled drage prevoznine in drugih, današnje trgovanje karakterizirajočih stroškov. Na drugi strani vplivajo v veliki meri hrvaški ter srbski prekupčevalci, ki plačajo dobro in izvozijo mnogo iz Slovenije.

Trajno zboljšanje razmer nam more prinesiti le skorajšnje ozdravljenje valute v zvezi z močno inozemsko konkurenco. Kakor hitro bo naše žito na zunanjem trgu naletelo na konkurenco ameriškega, rumunskega, ogrskega, ruskega žita, bo padec cen neizogiben. Na obzorju se pojavljajo znaki, ki dajo duška optimizmu.

Moka je na trgu poskočila na 14-50 K št. 0. Istotako grozi, da se bo podražilo tudi svinjsko meso in mast. Meso osiane, kakor kaže, na sedanji višini, ker se večji del dobavlja doma. Sadej nekatere vrste se ne bo moglo obdržati na današnji ceni. Prevoznina igra tu veliko vlogo. Lüks-hruške so poskočile na 8 K za 1 kg, češnje na 4-50 K. Znatno del radja se bo izvozil v Srbijo, kjer se plačuje v dinarjih. Istotako vpliva prevoznina na dobavo jajc, skočila so na 1-70 do 1-80 K, perutnine, masla itd. Krompir, zelje, fižol, zelenjave, slabše okoliško sadje ostaja na stari ceni, ker se dovaja le iz okolice.

Sladkorni trg.

Izredno ugodno deževno vreme v drugi polovici avgusta je znatno uplivalo na rast repe. Repa je pridobila na teži in sladkornosti. Zlasti ugodna so poročila iz CSR, kjer je kvaliteta repe izmed vseh držav najugodnejša. Povprečna teža repe znaša 434 g, sladkornost 14-37 % ali 48 g sladkorja. V Nemčiji znaša teža 191 g, sladkorja 28 g; v Franciji teža 200 g, sladkorja 27-7 g. Zjednjene države upajo na celotno žetev 1.003.500 ton, lani samo 726.500 ton. Na svetovnih sladkornih trgih je povzročilo veliko vznemirjenje poročilo o slabi sladkorni žetvi na otoku Java in na Kubi, kjer je dolgotrajna suša zmanjšala množino pridelka. V Nemčiji se je celotna žetev nasproti lanskemu zvišala za 6-5 %. V obratu je 273 tovarn, lani 261. Čehoslovaška vlada je sklenila 15.000 vagonov sladkorja uporabiti za nakup žita v tujini, da zagotovi 8 kg moka na osebo mesečno.

Svetovne cene sladkorja v drobni prodaji dne 1. julija so bile po statistiki časopisa „De Indische Mercuur“ sledeče: Java 35 cent, za en kati ali 0-57 hol. zlat. gld.; Holandsko 60 cent, za 1 kg ali 0-60 hol. zlat. gld.; Belgija 2 frc. za 1 kg ali 0-95 hol. zlat. gld.; Švica 2-10 frc. za en kg ali 1 hol. zlat. gld.; Združene države 24 cent, za 1 lb ali 1-31 hol. zlat. gld.; Francija 3-15 frc. za 1 kg ali 1-50 hol. zlat. gld.; Anglija 1 sh 2 ali 1 lb ali 1-54 hol. zlat. gld.; Čehoslovaška 3-26 K za 1 kg ali 1-63 hol. zlat. gld.; Kuba 30 cent, za 1 lb ali 1-86 hol. zlat. gld.; Nemčija D Mk. za 1 kg ali 2-36 hol. zlat. gld.; Italija 8-5 lir za 1 kg ali 4-08 hol. zlat. gld.; Avstrija 35 a. K za 1 kg ali 1-75 hol. zlat. gld.; Jugoslavija 70 K za 1 kg ali okoli 28 hol. zlat. gld. — Cene so preračunane na holandske zlate goldinarje po predvojnem kurzu. Ta data so zelo zanimiva. Iz njih n. pr. vidimo, da je bil sladkor v čehoslovaški repub. dražji kakor v Švici, čeprav je prva eksportna država, druga pa mora večino sladkorne potrebe uvažati.

Zigovanje vojnih in predvojnih posojil. V kratkem se začne v zvezi določb saint-germanske mirovne pogodbe popisovanje in zigovanje vseh vojnih in predvojnih posojil. Na našem ozemlju se bodo vse iz vojne posojila izprometa. Pravilnik za tozadevno postopanje in vse podrobnosti se razglasi v Uradnem listu. Dasi se bodo za sedaj popisovala, zigovala in vvela iz prometa samo vsa vojna in predvojna posojila, ki se nahajajo v mejah naše države, ni s tem prejudicirano v nobenem oziru, kako se bo postopalo s tistimi papirji, ki se nahajajo sedaj v inozemstvu in glasom mirovne pogodbe za sedaj ne pridejo v poštev.

Seminar za kmetijsko-gospodinske učiteljice se odpravi na kmetijsko-gospodinski šoli v Marjanišču v Ljubljani dne 15. oktobra t. l. V seminar, ki je enoleten, se sprejmejo ljudskošolske učiteljice, ki so kmetijskih staršev, ki delujejo zunaj na deželi in imajo že večletno prakso. Za oskrbo v Marjanišču jim bo plačevati za enkrat po 660 K mesečno. Prošnje za sprejem je vlagati zadnji čas do 10. septembra t. l. z navedbo starosti, stanu staršev, dovršenih šol in dosedanjega delovanja. Za potrebne šolske dopuste bo v seminar sprejetim učiteljicam prosilo poverjenistvo za kmetijstvo.

Reka in trgovske zveze z Jugoslavijo. „Rječi“ javljajo iz Bakra: Trda realnost stopa v vsej grozoti pred Rečane. Vedno bolj se kaže namen D'Annunzijeve spekulativne in bankrotatične politike: ubiti Reko in dvigniti Trst. Rešitev Trsta zahteva smrt Reke. In da to italijanska politika mora uresničiti, je potrebno, da pride Reka pod isto suvereniteto kakor Trst. — Reka je odrezana od zaledja, reški trg in luka sta mrtva; zaledje Reke, Jugoslavija se obrača s svojim prometom v Trst, kateremu od celotnega prometa daje 60 % Jugoslavija. Zato je razumljivo dejstvo, da se v Trstu vsi trgovci navdušeni za aneksijo Reke! Cilj italijanske politike je, onemogočiti sporazum med Jugoslavijo in Reko in pritegniti ves promet gospodarskega bloka Praga-Dunaj-Beograd-Sofija-Bukarešt na Trst. Reška trgovska zbornica pozivlja vse reške oblasti, da ukrepejo vse potrebno, da se čim prej odpre normalni promet po suhem in po morju med Reko in Jugoslavijo. Edino tak ukrep more rešiti reško trgovino in industrijo. — Najboljši dokaz, da mora biti Reka priključena Jugoslaviji, ako hoče živeti.

Žetev v Vojvodini. Prinašamo iz poročila „Jugoslavenskega Ekonomista“: Nade na izobno žetev se niso izpolnile v onem obsegu, kakor se je upalo spomladi. Žetev kaže srednjo vrsto. Ministrstvo prehrane je zadelo pravo, ko je presodilo povprečno 6 metrskih stotov žita na jutro. Torontalska županija daje samo 4-5, zato pa pride Bačka z 8 do 10 metriskimi centi na jutro. Sombor in okolica je slab (3-5-6, povprečno 5-5 metrski stot na jutro). Specifična teža žita ni najboljša, iznosi 71 kg na hl. Koruza izgleda dobro, rabi pa še moč. Cene žita na trgih Vojvodine so jako različne. Nihče ne ve odrediti prave cene novi pšenici, ker imajo mnogi še cele zaloge stare. Tudi tej so cene različne (varirajo od 550 do 750 K za metrski stot). Največjo napako bi napravila vlada, če bi dopustila kak ameriški Dumping-sistem, po katerem bi stale v državi cene visoko, na svetovnem trgu pa bi prodajali naravno po tamošnjih, nižjih cenah kakor so v Jugoslaviji današnje. Producenti bi krili manjši dobiček pri eksportu z dobičkom od prodaje doma iz žepa našega po večini revnega — konsumenta.

Novo tvornice na Hrvaškem. Vlastinstvo grofa Jankovića v Suhem polju ustanovi sladkorno tvornico in pivovarno. Z zgradbami prično spomladi. Pripravljalna dela so že dovršena. Na istem vlastinstvu so že v obratu novoustanovljena velika nova parna žaga in gozdna železnica. Če bo vlastinstvo ustanovilo vrhu tega še druga podjetja, je odvisno od agrarne reforme. — Karlovac se vedno bolj razvija v velik industrijski center. Elektrokemijska tvornica mila, d. d. v Karlovcu je te dni začela z delom. Sedaj proizvaja dnevno nad 10 kvintalov mila, in sicer brez uporabe sode, marveč kemice, vsled česar je karlovaško milo mnogo boljše od dosedanjega in vrhu tega znatno ceneje. Kot postranski produkt proizvaja tvornica vrhu tega kloroform. — „Isis, d. d.“ zgradi v Kaštelu pri Karlovcu svojo novo tvornico kemikalij. „Union“ tvornica kandičev v Zagrebu razširja svoje podjetje. Istotako L. hrvaška tvornica olja v Zagrebu, ki podvoji svoj akcijski kapital.

Cene hmelja. Produktivni stroški hmelja na Češkem so bili določeni za letošnje žetev na 3000 do 3500 češkoslovaških kron za 50 kg. Pri prodaji se morajo producenti prilagoditi tržnim razmeram.

Eksplatacija pirita v Srbiji. Anonimno društvo bakrenih rudnikov v Majdan-Zeku, katerega železnico je bil sovražnik porušil, se je obnovilo in pričelo z eksploatacijo pirita. Tako bodo sedaj naše kemične tovarne v Hrastniku, Koprivnici in

Subotici kakor tudi tovarne celuloze v Goricanah pri Medvodah, v Reberci na Štajerskem in v Drvaru zamožle zopet doma dovršiti pirat, ki je potreben za fabrikacijo kemičnih produktov, oziroma celuloze in papirja.

Bratislava, trgovsko središče na Donavi. Dunaj in Bratislava bojujeta boj za nadvlado v mednarodnem prometu na Donavi. Znaki kažejo, da bo znagala Bratislava, ki leži približno v sredini toka Donave; njeno zaledje daje 75 % blaga za eksport in ima na razpolago več premoga. Sami predpogoji za razvite blagovnega prometa. Angleški trgovski krogi zasledujejo z zanimanjem češke tehnične naprave v bratislavskem pristanišču. Za češkoslovaško-jugoslovaško gospodarsko vzajemnost bi bila Bratislava velike važnosti.

Stanje na tekstilnem trgu. Stanje tekstilne industrije se presoja momentano jako neugodno. Povsod so zaloge prenapolnjene z blagom, ki ne najde odjemalcev. Tovarne so morale skoro povsod omejiti svoj obrat. V francoskih volnenih tkalnicah so padle prodajne cene, v lanenih in bombažnih obratih ni bilo vsled dosedanjih visokih cen nobene kupčije. V Skandinaviji je produkcija na isti višini, omejiti pa so jo morali v večjem obsegu v Nemški Avstriji, Belgiji in v Japonskem. Tkalnice svile delajo živahnije, tudi povpraševanje po svilnem blagu je večje.

Žitna trgovina v Novem Sadu je v krizi. Cene so visoke, zunanja tržišča so veliko cenejša nego naša. Čehoslovaška in Avstrija sta stornirali več zaključkov in kupili blago raje na Bolgarskem in v Rumuniji, kjer je za 20 % cenejšje.

Tržne cene v Zagrebu. Pšenica 680 do 750, koruza 280 do 340, ječmen 340, oves 190 do 220, fižol 420 do 460 K za 100 kg; svinje 20 do 22 (žive teže), teleta 18 do 20 (žive teže), govedo 12 do 15 (žive teže), mast 34 do 36 K za 1 kg.

Promet bankovcev. Ravatelj narodne banke SHS Novaković je izjavil na sestanku industrijcev in trgovcev, ki so se posvetovali o preustroju devizne centrale, da imamo sedaj v prometu 2 milijardi in 400 milijonov dinarjev. Narodna banka pa da ima pravico izdati še 1 milijardo 900 milijonov, torej skupno 4 milijarde 300 milijonov dinarjev. Temu nasproti bi bilo konstatirati, da je imela Narodna banka že meseca januarja preko 800 milijonov dinarjev v prometu in je izdala v zameno za avstrijske krone preko 900 milijonov, tako da je bilo že takrat 1 milijarda 700 milijonov v prometu.

Bolgarsko-češkoslovaška gospodarska pogajanja so bila te dni zaključena. Uspeh dober. Zagotovljene so olajšave uvoza in izvoza, zlasti življenjskih potrebščin, pred vsem žita in koruze.

Reforma dvojnega knjigovodstva. „Čas je zlato“, se glasi prvi temeljni zakon praktičnega trgovca, a vendar je njegovo knjigovodstvo sistem zapravljanja časa in uničevanja papirja. Kako velika množina duševnega in mehaničnega dela je v vsaki bilanci, ve dovolj trgovec. Posledica tega je, da vodijo samo veletrgovci težavno dvojno, manjši trgovci pa zelo nepopolno knjigovodstvo brez bilance in tako čisto niti približno ne poznajo velikosti premoženja in letnega dobička. Izročeni so milosti in nemilosti davčnega urada in prevrtljivosti nastavljenec. Meščanskoškolskemu učitelju Maksu Kovachu v Mariboru, Krekova ulica 6, se je posrečilo stvoriti sistem, s pomočjo katerega se lahko krajšajo bilančna dela obsega dvojnega knjigovodstva, ki grabijo tako čas, na ta način, da se bilanca izvrši v desetini časa in na desetini papirja. Njegov sistem združuje vse koristi dvojnega knjigovodstva in ameriškega knjigovodstva, odstrani pa šobe obeh sistemov popolnoma in kae v enurno kratkem času največji pregled, ki se da sploh misliti. Prospekte o tem daje sestavljalac brezplačno.

Vremensko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Temperatura zraka	Temperatura vode	Velitvi	Nabo	Petovina
27. avg.	21. uri	23-6	13-9	hena velja	rač. obl.	0-1
28. avg.	7. uri	23-4	11-9	med. jug	rač. obl.	0-1
29. avg.	14. uri	23-2	10-6			

Srednja večerajšnja temperatura 15-3, normalna 17-4.

Lastnik in izdajatelj

Konzorcij „Jutra“.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Mali oglasi.

500 kron nagrade

dam onemu, ki izsledí meni ukradeno kolo znamke „Britannia“. Kolo je dolgo in skoraj novo. Torbica za rekvizite, obrobljena s pločevino, ima napis „Luxus“. Na zvoncu je izbočena oznaka „Stoche“. Kolo ima ravno balanco in ozko pnevmatiko; notranji robi koles so rumeno popleskani.

V. Bek, Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Proda se lahek voz (parizar), širina platišč 7 cm, uporaben za kmetijo. — Istotam se prodasta dva zapravljiva brez vzmeti. Dobe se vozovi novih vzmeti. Več pove izdelovalnica raznih vozov M. LOŽAR, Dragomelj, pošta Domžale. 76 4-1

Višek priprostoposti. Olajšano in okrajšano dvojno knjigovodstvo. Takoj in lahko uporabljivo za vsako podjetje. Sestavi Maks Kovač v Mariboru, Krekova ulica 6. Prospekt zastoji. 73 5-1

Naprodaj steklena vežna in sobna vrata, dvoje oken s šipami, okrogla lesena miza in star biotekelj, v Ljubljani, Slomškova ulica 25 I. 75

la trapistovski, groyski sir, čajno maslo, polnomasten, samo dobro blago razpošilja s pošto in železnico po zmernih cenah Parna mlekarina, slarna F. Lazničky nasl., Dežanovca, Slavonija. 29 3-3

Po zelo znižani ceni **dvokolesa, plašči, oeni nova, zračnice, šivalni stroji** in vsakovrstni deli, karbidne svetilke, gorilci itd. Sprejmejo se v popravilo dvokolesa in razni stroji pri BATJELU, Ljubljana, Stari trg št. 28. 67 10-2

Cankarjeva krojaška delavnica, Sv. Petra c. 33. 58 3-2

Koruzo, oves, kašo, ješprenj oddaja po znižani ceni Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36. 60 3-2

Iščem službo skladiščnika ali potnika pri večjem trgovskem ali drugem podjetju. Kot bivši samostojen trgovec špicerijske in kolonijalne stroke sem zmožen slovenskega in nemškega jezika, knjigovodstva in strojepljenja. Nastopim lahko službo takoj. Naslov v upr. „Jutra“. 62 2-3

Negovanje rok in nog (manicure in pedicure) pri gosp. Guhry v Rožni ulici št. 17 (na dvorišču).

Miha Cop

carinik

Mica Keslerjeva

učiteljica

sta se vzela

20. VIII. 1920

Ljubljana

Jesenice

77

Strojnika

sprejme takoj 72 3-1

Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Upravnik

za dnevnik v Mariboru se išče. Ponudbe naj se sporoče upravnštvu „Jutra“, Sodna ulica 6.

Zobozdravnik dr. Rodoschegg
zopet ordinira. 74

Marljive in vestne kolporterje sprejme upravnštvu dnevnika „Jutra“,
Sodna ulica 6.

Priporočamo

trgovino z avtomobili, motorji, kolesi, vsemi deli in opremo ter pnevmatiko

J. Gorec, Ljubljana

Gospodsvetska cesta 14.

Avtogaraža: Vegova ulica 8.

Za 50letnico Jenkove smrti je priredila Tiskovna zadruga III. izdajo 65 2

Simon Jenkovih pesmi,

ki jih je nanovo uredil dr. Joža Glonar.

Knjiga velja broš. 10 K, vez. 15 K, po pošti pripor. K 180 več. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

STROJEPISKO

sprejme takoj uprava dnevnika „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

Naročajte in čitajte

Zbirko političnih, gospodarskih in socialnih spisov, ki jo izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica št. 6:

- I. zvezek: Dr. A. Zalokar, Ljudsko zdravje, cena 5 K.
- II. zvezek: Dr. B. Derč, Dojenje, njega negovanje in prehrana, cena 5 K.
- III. zvezek: Dr. J. Demšar, Spolne bolezni, cena 8 K.
- IV. zvezek: Dr. St. Sagadin, Naš sadašnji ustavni položaj, cena 16 K.
- V. zvezek: Dr. L. Pitamlo, Pravo in revolucija, cena 7 K 50 v.
- VI. zvezek: Dokumenti o jadranskem vprašanju, cena 18 K.

Po pošti priporočeno velja vsaka knjiga 1 K 60 v več. 71 1

ANA Tekstilna tovarna

družba s o. z. 19 3-3

Zgoše 27, p. Begunje, Slovenija

izdeluje nogavice, volnene jopiče, svitro, sportne potrebščine in različne druge pletenine iz bombaža in volne.

Sprejema naročila za jesensko in zimsko sezijo.

„LANA“ - izdelke ima v izlošbi in na prodaj trdnja

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernova ulica.

Naznanilo.

Naznanjam vsem cenjenim trgovcem usnja, sedlarjem in čevljarjem otvoritev svoje trgovine s usnjem, podplati in vsemi čevljarstvenimi potrebščinami na debelo in gonilnimi jermeni. 56 5-2

J. SANDRIM, Ljubljana, Mestni trg št. 6.

Znižane cene!

Znižane cene!

Angleško sukno

za moške obleke, izgotovljene obleke za gospode in dečke po naj-novejšem kroju, moško perilo, kravate, čepice itd.

Zaloga vseh sokolskih potrebščin.

Prva kranjska razpošiljalna 24 5-4

SCHWAB & BIZJAK
LJUBLJANA, Dvorni trg 3.

Lasni modni atelje.

Lasni modni atelje.

K. PUČNIK :: krojaška tvrdka ::

za dame in gospode

Sodna ulica 3 LJUBLJANA Sodna ulica 3

— Najmodernejši kroji in najfinejše izdelovanje. —

ANA ŽICKAR priporoča cenjenemu občinstvu

— staroznano gostilno v Mariboru, —

Milnska ulica št. 15. 68

Kegljišče. — Dobra kuhinja. — Pristna vina.

Manufakturna in modna trgovina

KAROL PAJK

Celje Kralja Petra cesta Celje

dobila veliko množino raznega inozemskega blaga po najnižjih novih cenah.

V zalogi vse krojaške in šiviljske potrebščine.

Oglejte si zalogo! Oglejte si zalogo!

Veletrgovina

z 48 2-1

barvami,

laki

in

firnežem

Ivan Ferlež

Celje,

Narodni dom.

Vsakovrstno kolonijalno in materijalno blago

dobavlja za takoj po najnižjih cenah 37 5-3

Veletrgovina Fran Derenda, Ljubljana

Emonska cesta 8. Telefon Interurb. 313.

Ravnotam se prodaja po primerni ceni večja množina dobrih vinskih sodov za takojšnjo uporabo.

M. Kuštrin

Ljubljana, Dunajska cesta 20,

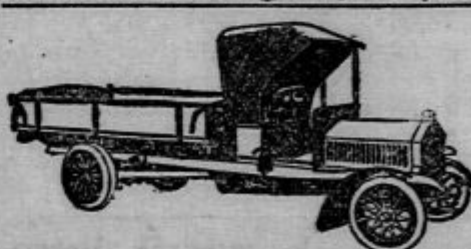
Podružnica Maribor, Jurčičeva ulica 9

16 13-3

priporoča

Pneumatike za auto in kolesa

ter vsake vrste gumijeve predmete, izolirane

Žice za električno napeljava, elektrotehnični material po najnižjih cenah.

Telefon št. 470.

Upoštevajte pri svojih naročilih oglase v dnevniku „Jutra“!

BALKAN

de'niška družba za mednarodne Transporte.

Brzojavni naslov: Balkansped. 70 1

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Spedicijske vse vrste. Sprejemanje blaga v skladišča. Zacinjenje in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patent. pohištvnenimi vozovi na vse strani.

Prvo ljubljansko javno skladišče spojeno s tirom južne železnice.

Največje domače spedijsko podjetje v Jugoslaviji.